

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Mohlo by jít o pokračování deprese/příkopu. V mladším novověku vyrostla na parcelách městská zástavba, kterou dokládají relikt kamenných obvodových základo-vých zdí a sklepů.

Ulice U Brány, Hřebíkářská, p. č. 46/1. Pozdní středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V roce 2009 proběhl z důvodu stavby squashové haly na SV okraji historického jádra Mohelnice archeologický výzkum. Odkryté sídelní aktivity lze rámcově zařadit do období pozdního středověku a především do novověku.

Pozůstatek původního zkulturněného půdního horizontu s fragmenty pozdně středověké keramiky se podařilo zachytit pouze na Z okraji stavebního výkopu. Nejvýznamnějším nálezem však byla požárová destrukce částečně zahloubeného suterénu obytného prostoru zřejmě z období raného novověku. V průběhu vývoje došlo k výraznému navýšení terénu a následně jeho úpravě kamenným štětem. Na zkoumané ploše se nacházely také relikt novověké kamenné zástavby.

Ulice U Brány, Školní, Kostelní náměstí. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Na podzim roku 2010 se v souvislosti s rekonstrukcí plynovodu v ulici U Brány, Školní a na Kostelním náměstí uskutečnil archeologický výzkum formou odborného dohledu při výkopových pracích. Stavební liniový výkop, probíhající v S části historického jádra Mohelnice, zachytil velké množství objektů, kulturních vrstev, terénních úprav a komunikačních horizontů, dokládajících osídlení od středověku až po současnost.

Z vrcholně středověkého osídlení byl zdokumentován pouze pozůstatek kulturní vrstvy (4113) a příkop (4501) v ul. U Brány. Sídelní aktivity na konci pozdního středověku a na počátku raného novověku dokládají relikt suterénu domů (P7, P8 a P10), které byly strženy v 1. pol. 16. stol. při výstavbě hradeb; tehdy došlo zřejmě také k novému rozparcelování města. Destrukci pozdně středověkých domů totiž převrstvoval raně novověký kamenný štět přístupové komunikace. Do období staršího novověku náleží také kulturní odpadní vrstvy a terénní úpravy zachycené téměř na všech zdokumentovaných profilech. Požárové události z tohoto období dokládají planýrky a výplně zaniklých objektů, tvořené propálenou hlínou a popelovitými vrstvami.

Mladší novověk reprezentuje především kanalizační systém z 2. pol. 19. stol., zdokumentovaný na Kostelním nám., v ul. Školní a na rozhraní p. č. 39 a 45. Hlavní kanalizační stoku tvořil kamenný kanál v ul. U Brány (profil P9).

Miroslava Plaštiaková

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk), Smetanova, Okružní Str., Parz. N. 183, 185, 83/5. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Mohelnice (Bez. Šumperk), U Brány, Hřebíkářská Str., Parz. N. 46/1. Spät Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Mohelnice (Bez. Šumperk), U Brány, Školní Str. Kostelní Platz. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

Dům č. p. 91, p. č. 9. Novověk. Pec. Záchranný výzkum.

Během výstavby kanalizační přípojky byl porušen základ zaniklého výrobního objektu – pece se dvěma tahovými kanály. V jeho zásypu byly kromě zbytků zuhelnatělých a zetlelých dřev zjištěny zlomky keramiky s příškvarky povidel. Objekt náleží rámcově do 19.–20. století.

Petr Kos

Resumé

Mokrý-Horákov (Kataster Horákov, Bez. Brno-venkov), Haus Nr. 91. Neuzeit. Ofen. Rettungsgrabung.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. MOKRÁ, OKR. BRNO-VENKOV)

Mokrý – lom XVI, „Studěnský žleb“, p. č. 1052/1. Středověk, novověk. Vápenické pece. Záchranný výzkum.

Místo výzkumu se nacházelo mezi Západním a Prostředním lomem místní cementárny v prostoru budoucí velkoplošné těžby (Loc: 49°13'45.456"N, 16°45'22.355"E). Výzkum navázal na aktivity z minulého roku, kdy byly při zjišťovací sondáži zjištěny rozsáhlé odvaly z provozu vápenek (Kos 2009). V roce 2010 byly sondy rozšířeny a odkryty dvě jámové polní vápenické pece, z nichž jedna porušovala druhou (obr. 83). Z nálezových okolností je zřejmé, že starší pec měla vztah k blízké nadzemní křídlové stavbě, která byla keramikou datována do závěru 15. stol. Mladší jámu nebylo možné datovat.

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2009: *Mokrý 2009, Mokrý – lom XVI. Rkp. nále-zové zprávy 142/09.* Uloženo: Archiv ÚAPP Brno.

Obr. 83. Mokrý-Horákov, Mokrý – lom XVI. Superpozice mladší vápenické pece nad mladší, ze středověkého až novověkého období (foto P. Kos).

Abb. 83. *Mokrý-Horákov, Mokrý – lom XVI. Überlagerung enes Kalkofens über dem anderen aus dem mittelalterlichen bis neuzeitlichen Zeitalter.*

Resumé

Mokrá-Horákov (Kataster Mokrá, Bez. Brno-venkov), „Studénčný žleb“. Spätmittelalter, Neuzeit. Kalkofen, Siedlung. Rettungsgrabung.

MOSTKOVICE (OKR. PROSTĚJOV)

Údolní nádrž Plumlov, Zlechovský mlýn. Středověk, novověk. Záchranný výzkum.

V měsících červenci a srpnu 2010 provedli pracovníci prostějovského pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., archeologický výzkum zbytků Zlechovského mlýna, téměř 70 let ukrytých pod hladinou Plumlovské přehrady. Po vypuštění údolní nádrže, v souvislosti s jejím čištěním, byly chabé pozůstatky někdejší stavby identifikovány na vnější straně hráze stejnojmenného rybníka, rovněž ukryté pod hladinou přehrady (obr. 85, 86).

Mlýn byl stržen před napouštěním přehrady v roce 1932. Nejstarší písemné zprávy z jeho historie sahají k roku 1538, kdy Jan z Pernštejna předal do vlastnictví města Prostějova dva rybníky, Valchovský (pozdější Stichovický) a Zlechovský, včetně mlýna Zlechova, ležícího mezi nimi. V roce 1912 byl mlýn vykoupěn pro stavbu zmíněné přehrady, ale sloužil dál jako výletní místo a hostinec. Výzkum se soustředil na viditelné zbytky někdejšího areálu mlýna, přičemž se podařilo odkrýt obvodové zdivo stavby s několika místnostmi, z nichž pouze v případě prostoru přiléhajícího k výpusti lze usuzovat, že se jednalo o mlýnici. Nejasného určení je rovněž kamenný základ stavby, zapuštěný do hráze rybníka. Zachyceno bylo několik stratigrafických situací, ale žádná z nich neposunula stavební vývoj mlýna pod hranici druhé poloviny 19. století. Starobylost místa je doložena zlomky reliéfních renesančních kachlů (obr. 84), pocházejících přibližně z doby první písemné zprávy, několika gotickými cihlami a fragmentem okruží větší nádoby z konce 14., eventuálně počátku 15. století. Tyto předměty posouvají dobu založení mlýna hluboko před první písemnou zmínku. V Z části zkoumané plochy se podařilo zachytit sled vrstev s pravěkou (kultura lužických popelnicových polí, doba římská) a raně středověkou keramikou. Jednalo se pouze o menší zlomky nádob, přemístěné z výše položených partií levobřežní terasy říčky Hloučely.

Miroslav Šmíd

Resumé

Mostkovice (Bez. Prostějov), Staubecken Plumlov, Zlechov. Wassermühle. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

NEMILE U ZÁBŘEHU (K. Ú. FILIPOV U ZÁBŘEHU, OKR. ŠUMPERK).

Tvrz, budova č. p. 54. Vrcholný středověk. Tvrz. Záchranný výzkum.

Archeologický dohled při pozemkových úpravách a budování drenáží kolem objektu bývalé renesanční tvrže Kryštofa Hubercka z Belnsdorfu v obci Nemile (asi 2 km

Obr. 84. Mostkovice. Torzo kamenného kachle.

Abb. 84. Mostkovice. Fragment eines Ofenkachels.

Obr. 85. Mostkovice. Pohled na zkoumanou plochu od severu.

Abb. 85. Mostkovice. Blick auf die Grabungsfläche von Norden.

Obr. 86. Mostkovice. Pohled na zkoumanou plochu od jihu.

Abb. 86. Mostkovice. Blick auf die Grabungsfläche von Süden.